

Når gennemgribende reformer inden for psykiatrien har ladet vente på sig, skyldes det bl.a., at de sindslidende udgør en svag pressionsgruppe, som trods bestræbelser fra Galebevægelsen og Landsforeningen Sindslidendes Vel ikke har formået at skabe tilstrækkelig interesse for deres vilkår, således at der på trods af periodisk røre om sagen endnu ikke er sket væsentlige ændringer.

Uklarhederne omkring byrde- og ansvarsfordelingen mellem stat, amts- og primærkommuner har også bidraget til at forværre problemet, således at de sindslidende ofte er blevet kastebold mellem sygehussektoren og social- og sundhedsforvaltningen.

På den baggrund er det derfor nødvendigt, at Folketinget påtager sig ansvaret og iværksætter gennemgribende reformer inden for psykiatrien.

På andre områder har det vist sig, at mange samfundsproblemer som kriminalitet, arbejdsløshed m.m. kan afhjælpes, hvis der gribes tidligt ind. Erfaringer viser, at forebyggelse af sociale problemer kræver en aktiv indgriben i miljøet, hvor disse problemer opstår. Flere ressourcer og forsøg er blevet iværksat inden for de sidste årtier inden for mange områder. Psykiatrien eksisterer dog fortsat som et underudviklet område, hvor meget få ressourcer har været afsat til forsøg, reformer og udvikling¹²). Det er helt klart nødvendigt, at de berørte klienter får større mulighed for at udnytte og udvikle egne ressourcer. Det er i høj grad sigtet med beslutningsforslaget at bidrage til en sådan udvikling.

På den baggrund vil det være nødvendigt at indføre en række særlige hjælpeforanstaltninger for sindslidende på en række områder inden for arbejdsmarkedet, boligområdet, revalideringen og uddannelsesområdet. Dette finder allerede sted via revalideringsforanstaltninger, kommunal støtte til bofællesskaber, daghøjskoler, lilleskoler m.v. Denne form for positiv særbehandling må fortsættes og udbygges for at forebygge, at personer med psykiske problemer bliver kroniske patienter. Behandling og forebyggelse må knyttes tæt sammen med forbedring af de sindslidendes vilkår på disse områder, hvis ikke opnåede behandlingsresultater skal ødelægges, således som det ofte er tilfældet i dag.

Behov for tværfaglighed

Inden for social- og sundhedsvæsenet har det vist sig, at de traditionelle faggrænser ikke længere er tidssvarende. Forebyggelse, tidlig hjælp og dybtgående reformer forudsætter en bred viden og fag-

lig indsigt, som går på tværs af traditionelle faggrænser og faggrupper. Inddragelse af tværfaglig ekspertise og ophævelse af hidtidige faggruppers monopoler på visse områder er nødvendig for at sikre den fortsatte udvikling inden for sundhedssektoren.

Psykiske lidelser har siden forrige århundrede været betragtet som et medicinsk vidensområde, og behandlingen har indtil for nylig næsten udelukkende været varetaget af medicinsk uddannet personale. Dette er fortsat gældende, selv om udviklingen har vist, at årsagen til psykiske lidelser skal søges inden for et meget bredere vidensområde. Sociale, psykologiske og pædagogiske aspekter har været inddraget i langt højere grad i de lande, som vi traditionelt sammenligner os med¹³).

Intentioner om forebyggelse, tidlig hjælp og påvirkning af miljøfaktorer, som medvirker til udviklingen af psykiske problemer, kræver tværfaglig viden og samarbejde, ligesom forskning og evaluering kræver yderligere ekspertise. Ikke blot de enkelte faggrupper må ophæve deres monopoler, men psykiatrien som sådan må være åben over for udefra kommende initiativer og forslag samt aktivt inddrage andre faggrupper som f.eks. håndværkere, kulturarbejdere, sociologer m.v. Forbedring af behandlernes uddannelse er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for at sikre forebyggelse, påvirkning af miljøfaktorer samt forskning og evaluering.

Den voksende tendens til at søge hjælp på det uregulerede marked for terapeutisk behandling, naturmedicin etc. må blandt andet betragtes som et udtryk for manglerne inden for det offentlige sundhedssystem. Hvis befolkningens behov for behandling ikke skal afhænge af personlige økonomiske muligheder, og hvis der skal sikres en ensartet behandlingskvalitet, bør denne udvikling imødegås ved at sikre befolkningen muligheder for kvalificeret social, pædagogisk og psykologisk behandling.

Sammenfatning

Der findes i de amtskommunale planer for det psykiatriske sygehusvæsen gode intentioner om ændringer, forsøg og lokale reformer. Ligeledes har der blandt personalegrupperne inden for psykiatrien længe eksisteret vilje til ændring og udvikling.

At disse intentioner kun er gennemført i begrænset omfang, skyldes, at de eksisterende retningslinier for planlægningen af den psykiatriske service er for vage og ukonkrete til at kunne sikre